ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЧИРМЕШӘН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ

БӘРКӘТӘ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН ЧЕРЕМШАНСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН ИСПОЛКОМ БЕРКЕТ-КЛЮЧЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

423106, БӘРКӘТӘ АВЫЛЫ, ЛЕНИН УРАМЫ, ЙОРТ 76 "а"

тел.+7(84396) 2-64 -66 тел./факс +7(84396) 2-64-66 эл.почта Berk.Cmn@tatar.ru

423106, СЕЛО БЕРКЕТ- КЛЮЧ, УЛИЦА ЛЕНИНА, ДОМ 76 «а»

№4 **11 февраль 2026 ел**

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлегендә җирләү һәм җирләү эше турында

«Җирләү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Вафат булганнарны җирләү буенча гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Җирләү һәм җирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары хакында» 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы карары, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы «Бәркәтә авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма комитеты **КАРАР КЫЛДЫ:**

1. Расларга:

- Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлегендә җирләү һәм җирләү эше турында нигезләмә;
- җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр.

2. Хокукый мәгълүматның рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә бастырып чыгарырга һәм Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегенең мәгълүмат стендларына урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге
Башкарма комитеты җитәкчесе Р.М.Сибгатуллин

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге
Башкарма комитетының
2026 елның 11 февралендәге
4 номерлы карарына кушымта

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районының
Бәркәтә авыл җирлегендә
җирләү һәм җирләү эше турында
нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районында җирләү һәм җирләү эше турындагы нигезләмә (алга таба – Нигезләмә) «Җирләү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы (алга таба – 8-ФЗ номерлы Федераль закон), «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Үлгәннәрне күмү буенча гражданнарның хезмәт күрсәтүләргә хокуклары гарантияләре турында» Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Җирләү һәм җирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары хакында» 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы карары, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының «Бәркәтә авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнде һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен һәм җирләүне оештыру тәртибен җайга сала.

1.2. Әлеге Нигезләмә максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры югары һәм түбән линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабай, әби һәм оныклар), шулай ук туганнан туган һәм туганнан булмаган (аталары яисә аналары уртак булган) абый - энеләр һәм апа-сеңелләр, уллыкка алынганнар, уллыкка алучылар;

дини зират – бер конфессиягә караган үлгәннәрне яки һәлак булганнарны (алга таба – үлгәннәрне) тиешле дини йолаларны үтәп җирләү өчен билгеләнгән зират (җәмәгать зираты участогы);

җәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрбиләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданнарны күмү өчен хәрби җирләү йоласын үтәп билгеләнгән җәмәгать зираты участогы;

җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - җирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан җирләү вакытында дәүләт

гарантияләрен тәэмин итү максатларында түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләр исемлеге;

җирләү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематорийның күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - катафаль транспорт белән үлгәннәрнең җәсәдләрен яисә көлен, җирләү продукциясен һәм күмүдә катнашучыларны ташу;

зират - үлгәннәрнең җәсәдләрен һәм көлен күмү өчен билгеләнгән җирләү билгеләнешендәге объект;

ирекле күмүләр өчен ябык зират - яңа күмү урыннары булдыру өчен территория тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры – күмелгән гәүдәнең минеральләшүе төгәлләнә торган һәм туганнар каберенә икенче күмү рөхсәт ителә торган вакыт;

колумбарий – көлне яки көл салынган савытларны күмү өчен билгеләнгән бина, аның бер өлеше яки корылмасы;

кремация - үлгән кешенең калдыкларын, биологик материалларны янгынга тапшыру;

күмү урыны (место захоронения) - җирләү билгеләнешендәге объект пространствосының үлгәннәрнең калдыкларын яисә көлен күмү өчен билгеләнгән өлеше;

җирләү урыны (место погребения) - җирләү билгеләнешендәге объект пространствосының этика, санитария һәм экология таләпләре нигезендә махсус оештырылган, үлгәннәрнең калдыкларын, көл һәм көл салынган савытларны күмү буенча йола гамәлләрен башкару өчен билгеләнгән өлеше[1];

минеральләшү – күмелгән тәннең аерым химик элементларга һәм гади химик кушылмаларга таркалу процессы;

кабер – җирдә, зиратта, колумбарийдан башка башка ритуаль корылмада күмү өчен участокта урнашкан һәм үлгән кешенең мәетен табутта яки аннан башка яки көл салынган савытларда күмү өчен билгеләнгән урын;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган киртәләп торучы сызыклы корылма;

кабер өсте корылмасы - мемориаль мәгълүматны үз эченә алган, үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган архитектура-скульптура корылмасы (кабер ташы).;

җәмәгать зираты - үлгәннәрне җирләү өчен, аларның ихтыярын исәпкә алып яки җирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча каралган зират;

җирләү өчен билгеләнгән объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объект, территория яки участок (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

ялгыз җирләү урыны - үлгән кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене җирләү өчен бирелә торган җирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

---

[1] Җирләү урыннарын урнаштыруга санитар һәм экологик таләпләр 8-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясында билгеләнгән.

җирләү – Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә җиргә, утка яки суга тапшыру юлы белән, әхлакый таләпләргә каршы килми торган гореф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгән кешенең гәүдәсен, сөякләрен, көлен җирләү буенча йола гамәлләре;

иске кабергә җирләү - үлгән кешене элек үлгән туганнарын җирләү башкарылган билгеләнгән тәртиптә бирелгән җирләү урынында җирләү;

туганнар - якын туганнарыннан тыш, туганлыкта торучы барлык башка затлар;

туганлык җирләү урыны - җирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге үлгән кешенең туганы(туганнары) элегрәк җирләнгән кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематорий һәм торак (селитеб) яки сәнәгать төзелеше арасындагы функциональ-территориаль зона;

җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - җирле үзидарә органы тарафыннан түләүсез күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеген күрсәтүче оешма;

җирләү турында таныклык - җирләү турында белешмәләр һәм җирләү урыны өчен җаваплы зат булган һәм аның җирләү урыныннан алга таба файдалану хокукын раслый торган документ;

эксгумация - үлгән кешенең гәүдәсен, калдыкларын күмү урыныннан суд-медицина яки криминалистик экспертиза өчен яки яңадан күмү өчен чыгару.

2. Җирләүне гамәлгә ашыру гарантияләре

2.1. Тормыш иптәшенә, якын туганнарына, башка туганнарына, вафат булган кешенең законлы вәкиленә яисә вафат булган кешене җирләү бурычын үз өстенә алган башка затка җирләү буенча түбәндәге хезмәтләр исемлеген түләүсез нигездә күрсәтү гарантияләнә:

1) җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;

2) каберне һәм күмү өчен кирәкле башка әйберләрне бирү һәм китерү;

3) үлгән кешенең гәүдәсен (җәсәден) зиратка (крематорийга) итү;

4) күмү (соңыннан көл салынган урна бирү белән кремация).

2.2. Тормыш иптәше, якын туганнары, башка туганнары йә вафат булган кешенең законлы вәкиле булмаганда яисә алар тарафыннан җирләү мөмкинлеге булмаганда, җирләүне башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук үлгәннәрнең шәхесе билгеләнмәгән очракта, җирләү буенча хезмәт күрсәтүләр үз эченә ала:

1) җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;

2) тәнне кәфенләү;

3) табут бирү;

4) үлгән кешене зиратка (крематорийга) алып бару;

5) күмү.

Өендә, урамда яисә башка урында үлгән кешене җирләү Эчке эшләр органнары тарафыннан аның шәхесе ачыклангханнан соң, әгәр Россия Федерациясе

законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе ачыкланганнан соң өч тәүлек эчендә җирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне җирләү күрсәтелгән органнарның ризалыгы белән җирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан мондый очраклар өчен билгеләнгән җәмәгать зиратлары кишәрлекләрендә җирләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2.3. Әгәр җирләү үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылса, җирләү өчен күрсәтелгән затларга җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясенә тигез күләмдә социаль пособие түләнә.

2.4. Җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча дәүләт комитеты белән килештереп билгеләнә.

2.5. Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты җеназа буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына туры килергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен оештыру

3.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегендә җирләү эшен оештыру Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма комитеты (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы территориясендә түләүсез күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген җирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт (алга таба – махсуслаштырылган хезмәт) күрсәтә[2].

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсуслаштырылган хезмәт үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегенең муниципаль хокукый актларына һәм җирләү һәм җирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таянып эш итә.

3.4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы территориясендә махсуслаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру әлеге Нигезләмә белән Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының күмү һәм күмү эше өлкәсендәге норматив хокукый актлар һәм җирләү һәм җирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Җирләү эшен финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе һәм

[2] Җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт статусы булган, шулай ук әлеге максатлар өчен булдырыла торган оешмаларга да бирелергә мөмкин.

Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлегенең норматив хокукый актлары нигезендә бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. Файдаланыла торган мөлкәткә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү күмү һәм күмү эшен оештыру өлкәсендә, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегенең норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм җирләү урыннарын карап тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтләр

4.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм җирләү урыннарын карап тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру;

2) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җирләү һәм җирләү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Бәркәтә авыл җирлеге муниципаль хокукый актлары таләпләренең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) түләүсез нигездә күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеген күрсәтү буенча махсуслаштырылган хезмәт белән, шул исәптән күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр сыйфатына карата таләпләрне үтәү буенча хезмәттәшлек;

4) җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча башкарма хакимиятенең республика органнары һәм Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының җирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлек;

5) Россия Федерациясе пенсия һәм социаль иминият фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, түләүсез күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе тарифлары буенча Татарстан Республикасы дәүләт комитеты белән үзара хезмәттәшлек;

6) җирләү һәм җирләү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларны үз компетенциясе чикләрендә эшләү һәм кабул итү;

7) җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү кысаларында эшләр башкаруга юридик затларның һәм шәхси эшмәкәрләрнең төзелгән контрактларның (шартнамәләрнең) үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру буенча махсуслаштырылган хезмәт белән үзара хезмәттәшлек;

8) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендәге җәмәгать зиратлары территориясендә башкарылган барлык күмүләрне исәпкә алуны алып бару, шул исәптән күмүләрне теркәү китабын алып бару юлы белән;

9) җәмәгать зиратларында күмү зоналарын билгеләү һәм күмү (иске кабергә күмү) өчен урыннар бирү;

10) үлгән кешене җирләү өчен зиратлар территорияләрендә түләүсез бирелә торган җир кишәрлегенең күләмен билгеләү;

11) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында карарлар кабул итү;

12) яңа зиратлар төзү, гамәлдәге җәмәгать зиратларын киңәйтү, күчерү, ябу чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм максатчан билгеләнеш буенча җирләү билгеләнешендәге башка объектлардан файдалануны тикшереп тору;

14) җирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;

15) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткәрү;

16) җирләү эше мәсьәләләре буенча попечительлек (күзәтчелек) советлары төзү (аларны булдыру тәртибен һәм вәкаләтләрен билгеләп);

17) җирләү һәм җирләү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча гражданнарга консультация бирү һәм килүчеләрне кабул итүне алып бару;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсуслаштырылган хезмәт түләүсез күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтүне, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5. Күмү урыннары

5.1. Җирләү урыннары булып этика, санитария һәм экология таләпләренә туры китереп бирелгән һәм аларда үлгәннәрнең гәүдәләрен (җәсәдләрен), үлгәннәрнең көле салынган савытлар күмү өчен зиратлар, шулай ук үлгәннәрне күмү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар булган җир кишәрлекләре тора.

5.2. Җирләү урыннарын булдыру турындагы карар гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук гамәлдәге күмү урыннары җимерелергә тиеш түгел һәм хәрби җирләүләрдән тыш, даими су басу, җир убылуы куркынычы булганда, җир тетрәүләрдән һәм башка табигый бәла-казалардан соң вәкаләтле орган карары белән генә күчерелергә мөмкин.

5.4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендәге җәмәгать зиратлары ачык, ирекле күмү өчен ябык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Җәмәгать зиратлары территориясендәге җирләү урыннары түбәндәгеләр булырга мөмкин:

1) ялгыз;

2) туганлык;

3) дини;

4) мактаулы;

5) хәрби.

5.6. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге җәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү (хәрби участоклар), мактаулы җирләү һәм бер диндә үлгәннәрне күмү (дини участоклар) өчен аерымланган җир кишәрлекләре (зоналар), шулай ук колумбарийлар каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби частокларында җирләү өчен вафат булган кешенең 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә каравын раслаучы документлар тапшырыла.

5.7. Күмү зонасы кварталларга һәм участокларга бүленә.

5.8. Үлгән кешенең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр төзегәндә кабер тирәнлеген җирле шартларга (грунт характерына һәм грунт суларының тору дәрәҗәсенә) карап билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 2 метрдан да ким булмаска тиеш.

Барлык очракларда да кабер төбенең өслеге грунт сулары торышы дәрәҗәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Җирләү урыннары җәмәгать зиратының билгеләнгән планировкасына туры китереп бирелә. Күмү урыннары арасындагы өзеклекләрнең киңлеге 0,5 метрдан ким була алмый.

5.10. Койма урнаштырганда, аның үлчәмнәре күмү өчен бүлеп бирелгән участокның норматив үлчәмнәренә туры килергә тиеш. Киртәнең биеклеге 1,5 метрдан артмаска тиеш. Кабер өстенә куелган корылмаларның биеклеге 2,5 метрдан артмаска тиеш.

5.11. Зиратның билгеләнгән планировкасын бозып, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл кырыйларында һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә күмү урыннарын урнаштыру рөхсәт ителми.

6. Ялгыз күмүләр

6.1. Бер кеше күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә ялгыз күмү өчен түләүсез бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 2 м х 1 м х 2 м тәшкил итә (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге).

6.3. Ялгыз җирләү өчен урын бирү турындагы гариза вафат булган кешенең ире (хатыны), якын туганнары, бүтән туганнары яисә законлы вәкилләре тарафыннан, ә андыйлар булмаганда вафат булган кешене җирләү бурычын үз

өстенә алган башка затлар (алга таба – мөрәҗәгать итүче) тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле рәвештә тапшырыла.

6.4. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр ялгыз җирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) шәхесе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесе билгеләнмәгән үлгән кешене җирләүгә Эчке эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5. Бер кеше күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып түбәндәгеләр тора:

1) сорала торган зират күмү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозылган яки дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә ышануны кыенлаштыра.

6.6. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ялгыз күмү өчен урын бирүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

6.7. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мөрәҗәгать итүче белән бергә күмү урынының җир кишәрлеген бүлеп бирү максатларында зиратны тикшерә;

ялгыз җирләү өчен урын бирү турында карарны рәсмиләштерә;

күмү урынын теркәүне күмүләрне теркәү кенәгәсендә гамәлгә ашыра.

6.8. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәҗәгать итүче мөрәҗәгать иткән көнне кабул ителә.

6.9. Ялгыз күмү өчен урын бирү яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәҗәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганактагы документ рәвешендә бирелә.

7. Тугандаш күмүләр

7.1. Кардәшләрне күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнар өчен җирләү урыннары ир белән хатынны, якын туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә тугандаш күмү өчен түләүсез бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 2 м х 2,5 м х 2 м тәшкил итә (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге).

7.4. Тугандаш җирләү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә иректе рәвештә тапшырыла.

7.5. Тугандаш җирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр тугандаш җирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, тугандаш күмү өчен урын бирү турында яисә тугандаш күмү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

8. Мактаулы җирләүләр

8.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге җәмәгать зиратлары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы алдында аерым казанышлары булган үлгәннәрне күмү өчен мактаулы җирләү өчен участоклар (зоналар) булдырылырга мөмкин.

8.2. Мактаулы җирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Мактаулы җирләү урыннарында түбәндәге категория гражданнарны җирләү гамәлгә ашырыла:

1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;

2) Социалистик Хезмәт Геройлары;

3) Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;

4) I, II һәм III дәрәҗә Дан орденнары белән бүләкләнүчеләр, Дан орденының тулы кавалерлары;

5) I, II һәм III дәрәҗә Хезмәт Даны орденнары белән бүләкләнүчеләр, Хезмәт Даны орденының тулы кавалерлары;

6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;

7) Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районының Мактаулы гражданнары;

8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы үсешенә өлеш керткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар җитәкчеләре.

8.4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә мактаулы (ялгыз) күмү өчен түләүсез бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 2 м х 1 м х 2 м тәшкил итә (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге).

8.5. Мактаулы җирләү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле рәвештә тапшырыла.

8.6. Мактаулы җирләү урыны бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр мактаулы җирләү урыны бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) мәрхүмнең Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы алдындагы казанышларын раслаучы документлар (хезмәт кенәгәләренең (булган очракта) яисә хезмәт (хезмәт) эшчәнлеген раслаучы башка документларның күчермәләре, таныклыклар һәм бүләкләрнең төп нөсхәләре);

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы җирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы җирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

9. Хәрби каберлекләр

9.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге җәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү (хәрби участоклар)

өчен аерымланган җир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби җирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгәннәрне хәрби участокларда җирләү үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә иренең, якын туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алып рөхсәт ителә.

9.4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә хәрби (ялгыз) күмү өчен түләүсез бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 2 м х 1 м х 2 м тәшкил итә (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге).

9.5. Хәрби җирләү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә иректе рәвештә тапшырыла.

9.6. Хәрби җирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр хәрби күмү урыны бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) үлгән кешенең җәмәгать зиратының хәрби участогында күмелергә мөмкин булган затлар категориясенә керүен раслаучы документлар.

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы җирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы җирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

10. Иске кабергә җирләү

10.1. Булган кабергә күмү буш урын булганда санитария нормаларын үтәп башкарыла[3]. Күмгәндә табутлар арасындагы ара (табут белән урна арасында, урна белән урна арасында) вертикаль һәм горизонталь буенча 0,5 м дан ким булмаска тиеш, һәм ул җир катламы белән тутырыла. Табутларның өске катламыннан алып җир өслегенә кадәр җир катламының калынлыгы 1 метрдан да ким булмаска тиеш.

[3] РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 № 3 карары белән расланган СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләре һәм нормалары «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, җәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм үткәрүгә санитар-эпидемиологик таләпләр».

10.2. Иске кабергә күмү минеральләшү чоры узгач кына башкарыла, әмма соңгы күмү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң көл салынган урнаны иске кабергә күмү соңгы күмү вакытыннан узган вакытка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендәге зиратларда туганнарны, мактаулы, хәрбиләрне җирләү урынында иске кабергә җирләүгә рөхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

10.4. Иске кабергә җирләүгә рөхсәт бирү турында гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле рәвештә тапшырыла.

10.5. Өстәмә күмүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр җирләүгә рөхсәт бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ;

6) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

7) үлгән кешенең күмү урыны исеменә теркәлгән зат белән (яисә тиешле җирләү урынында күмелгән зат белән) туганлык бәйләнешен йә үлгән кешене күмүгә аның язма ризалыгын раслаучы документлар;

8) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Җирләү урыны исеменә теркәлгән зат үлгән очракта, өстәмә җирләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага шулай ук теркәлә:

1) үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән җирләү турында таныклык (җирләү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) җирләү урыны исеменә теркәлгән затның үлү турында таныклыгы күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе - көл салынган урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән).

10.6. Иске кабергә җирләүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора:

1) таләп ителгән күмү урынында әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз күмү күләменнән чыгып, табут белән күмү өчен буш урын булмау;

2) сорала торган зират күмү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

4) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозылган яки дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә ышануны кыенлаштыра;

5) минеральләшү чоры тәмамланмаган, көл салынган урнаны кабергә күмүдән тыш (табутны табутка күмгәндә);

6) үлгән кешене күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән җирләү турында таныклык булмаганда), күмүләрне теркәү кенәгәсендә үлгән кешенең исеменә күмү урынын теркәү турында белешмәләрнең булмавы.

10.7. Гаризаны карау, җирләү өчен урын бирү турында яисә җирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алга таба күчереп күмү өчен чыгару

11.1. Күмелгән кешенең җәсәден яңадан күмү өчен эксгумацияләү санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

11.2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратта җирләнгән үлгән кешенең мәетен (көлен) алуга рөхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

11.3. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирү турында гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан кәгазьдә ирекле рәвештә, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә бирелә.

11.4. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) мөрәҗәгать итүче вәкиле вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр үлгән кешенең җәсәден (көлен) алга таба күмү өчен алу турындагы гариза белән мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать иткән очракта, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) мәрхүмнең чыгарылган җәсәден (көлен) күчереп күмү өчен урын булуын раслый торган документ;

5) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып түбәндәгеләр тора:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозылган яки дөрес булмаган

мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә ышануны кыенлаштыра.

11.6. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт рәсмиләштерә;

күмүләрне теркәү китабына күчереп күмү турында тиешле язманы кертә (бер үк вакытта үлгән кешенең җәсәде (көле) алынган җирләү урынында күмү турындагы язманы гамәлдән чыгара).

үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгару буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәҗәгать итүче мөрәҗәгать иткән көнне кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгаруга рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең җәсәден (көлен) алуга рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар мөрәҗәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

11.10. Үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгару эшләре санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгару эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгару турында акт төзелә, анда үлгән кешенең җәсәден (көлен) чыгару буенча эшләрнең башлану һәм тәмамлану урыны, датасы һәм вакыты, күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңгысы – булган очракта) күрсәтелә.

Үлгән кешенең җәсәден (көлен) алу турындагы актның беренче нөсхәсе вәкаләтле органда саклана, актның икенче нөсхәсе күмү урыны теркәлгән затка кул куеп тапшырыла.

11.Әгәр күмү урынында бер генә үлгән кешенең җәсәде (көле) күмелгән булса, күмү турында таныклык алына.

12. Күмү урыннарын теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендәге җәмәгать зираты территориясендә ясалган һәр җирләү вәкаләтле орган тарафыннан җирләүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Җирләү урынын яңадан теркәү җирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм мөрәҗәгать итү характерында була.

Күмү урыннарын яңадан теркәү өчен түләү алынмый.

12.3. Җирләү урынын яңадан теркәү турында гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле рәвештә тапшырыла.

12.4. Җирләү урынын яңадан теркәү турындагы гаризага түбәндәге

документлар кушып бирелә:

1) җирләү турында таныклык (махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан җирләү турында таныклык булмаган очракта, күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) әгәр җирләү урынын яңадан теркәү турында гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле мөрәҗәгать иткән очракта, мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) күмү урыны исеменә яңадан теркәлә торган затның шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең шәхесен таныклый торган документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

6) җирләү урыны исеменә теркәлгән затның үлү турында таныклыгы яисә аның нотариаль таныкланган күчермәсе (җирләү урыны исеменә теркәлгән зат үлгән очракта);

7) җирләү урыны исеменә теркәлгән затның күмү урыны яңадан теркәлгән зат белән йә тиешле җирләү урынында күмелгән зат белән туганлык бәйләнешен раслаучы документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчермәләре.

12.5. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигез булып тора:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозылган яки дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә ышануны кыенлаштыра;

3) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат гариза биргән очракта (күмү турында таныклык булмаганда), күмү урынын теркәү кенәгәсендә вафат булган кешенең исеменә теркәү турында белешмәләрнең булмавы.

12.6. Җирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, күмү урынын яңадан теркәүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

12.7. Җирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

җирләү урынын яңадан теркәү турында карарны рәсмиләштерә;

күмүләрне теркәү кенәгәсенә тиешле язма кертә.

12.8. Җирләү урынын яңадан теркәү турындагы яисә җирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәҗәгать итүче мөрәҗәгать иткән көнне кабул ителә.

12.9. Җирләү урынын яңадан теркәү яки күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мөрәҗәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә

бирелә.

12.10. Җирләү урыны исеменә яңадан теркәлгән затка вәкаләтле орган тарафыннан җирләү турында таныклык бирелә.

13. Җирләү турында таныклыклар рәсмиләштерү

13.1. Күмү көнендә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле күмү турында таныклык төзелә һәм бирелә.

13.2. Күмүләр турында таныклыкларны, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнче башкарылганнарын да, рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Җирләү турында таныклыкта күрсәтелә:

территориясендә күмү урыны булдырылган җәмәгать зираты исеме;

зиратның урнашу урыны (адресы);

җирләү төре (ялгыз, кардәшлек, дин, мактаулы, хәрби);

күмү үлчәме;

зиратта күмү урыны (квартал һәм күмү участогы номеры);

җирләү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы – булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнче җирләү турында таныклык рәсмиләштерү турында гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле рәвештә тапшырыла.

13.5. Җирләү турында таныклык рәсмиләштерү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

2) җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турында гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле мөрәҗәгать иткән очракта, мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

3) тиешле урында күмелгән үлгән кешегә карата үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

4) көле салынган урна тиешле җирләү урынына күмелгән үлгән кешегә карата кремация турында белешмә күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә кушымтасы белән);

5) тиешле урында күмелгән үлгән кеше белән туганлык мөнәсәбәтләрен раслаучы документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчермәләре.

Күмүләрне теркәү кенәгәсендә исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләр булганда, бу затка күмү турында таныклык әлеге пунктның 3-5 пунктчаларында күрсәтелгән документларны тапшырмыйча тутырыла.

13.6. Җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигез булып тора:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозылган яки дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә ышануны кыенлаштыра;

3) ихтыяҗ булган җирләү урынына элек башка затка күмү турында таныклык бирү;

4) күмүләрне теркәү кенәгәсендә башкарылган күмү турында мәгълүматлар булмау.

13.7. Күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүне һәм бирүне гамәлгә ашыра.

13.9. Җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәҗәгать итүче мөрәҗәгать иткән көнне кабул ителә.

13.10. Җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә җирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мөрәҗәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

14. Дини зиратларда эшчәнлекне оештыру

14.1. Әлеге Бүлек Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлегенең дингә ышанучы гражданнарының һәм вафат булганнарның якын туганнарының дини зиратка элек шул ук диндә үлгәннәр белән янәшә тиешле дини йолалар буенча җирләү буенча хокукларын яклый.

14.2. Дини зиратларның эшчәнлек тәртибе, дини оешмалар белән килештереп, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә. Авыл җирлекләре территорияләрендәге дини зиратларның эшчәнлеген гражданнар мөстәкыйль рәвештә алып барырга мөмкин.

Дини зират төзелгәннән соң аның статусын җәмәгать зиратына яисә башкага үзгәртү рөхсәт ителми.

14.3. Дини конфессияләр карамагындагы корылмалар астындагы җир кишәрлекләре аерымланган, уникаль кадастр номерларына ия һәм дини оешмаларга Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән хокук һәм срокка бирелә.

15. Зиратларны карап тоту һәм аларга керү кагыйдәләре

15.1. Җәмәгать зиратларын карап тоту «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында»2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә хуҗалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән конкурс процедуралары нигезендә контрактлар (шартнамәләр)

төзү юлы белән вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Җәмәгать зиратларын карап тоту буенча подряд эшләренә агымдагы ремонт, җирләү билгеләнешендәге объектларны капиталь ремонтлау, җирләү бюджет акчалары хисабыннан башкарылган очракта дәүләт саклавындагы каберлекләрне һәм һәйкәлләрне карап тоту, зират территориясен җыештыру һәм чүп-чарны чыгару керә;

15.2. Җирләү өчен җаваплы гражданнар күмү урыннары территорияләрен чиста һәм тәртиптә тотарга, билгеләнгән урыннарга чүп-чар җыярга, күмү участокларында тере киртәләрне һәм чәчәк утыртмаларын карап торырга, кабер өстенә куелган корылмаларны (коймаларны) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын төзәтергә, һәйкәлләрне һәм коймаларны урнаштырырга, яңадан эшләргә һәм алырга бурычлы.

15.3. Җирләү билгеләнешендәге объектлар территориясендә табутларны (үлгәннәрнең гәүдәләрен) ташу һәм күчерү өчен катафалка-арба, катафалка-чана, катафалка-носилка, ә урналарны күчерү өчен катафалка - носилка булырга тиеш.

15.4. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Үлгәннәрне җирләү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

15.5. Җәмәгать зиратлары территориясендә килүчеләр тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

15.6. Җәмәгать зиратлары территориясендә килүчеләргә тыела:

1) сәяси, идеологик, раса, милли яки дини нәфрәт, яки дошманлык мотивлары буенча яисә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яки дошманлык мотивлары буенча һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә җирләү билгеләнешендәге объектларга тиешле эчтәлекле язмалар яисә рәсемнәр ясарга;

2) җәмәгать зираты территориясен чүпләргә;

3) агач һәм куакларны кисәргә;

4) этләрне йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кошларны тотарга;

5) учак ягу;

6) ком, балчык чыгару, дернны кисәргә;

7) яшел утыртмаларны сындырырга;

8) спиртлы эчемлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә булырга;

9) туфракны казырга, төзелеш һәм башка материаллар запасын калдырырга;

10) бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чарны, демонтаж ителгән иске кабер корылмаларын (кабер ташларын), коймаларны җыярга;

11) үз белдегең белән кабер казырга һәм җирләргә;

12) зират ябылганнан соң аның территориясендә булырга.

15.7. Зиратларга массакүләм йөрү белән бәйле бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан махсус эш һәм зиратларга бару режимнары кертелергә мөмкин.

17. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган

бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

18. Күмү һәм җирләү эше өлкәсендәге законнарны бозган өчен җаваплылык

Күмү һәм җирләү эше өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма
комитетының 2026 елның
11 февралендәге 4 номерлы
карары белән расланган
Нигезләмәгә кушымта

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратлар
исемлеге

№ п/п	Җәмәгать зираты исеме	Җәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма
комитетының 2026 елның
11 февралендәге 4 номерлы
карары белән расланган
Нигезләмәгә кушымта

Үлгән кешене җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә иренә йә хатынына, якын туганнарына, бүтән туганнарына, законлы вәкиленә яисә үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган башка затка күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№ п/п	Җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәт исеме	Җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем таныклыгын рәсмиләштерү
2	Каберне һәм күмү өчен кирәкле башка әйберләрне биру һәм китерү	1. Транспорт чарасы биру һәм аның белән илтеп җиткерү (төяү-бушату эшләрен һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба-үлгән кешенең) гәүдәсе (җәсәде) урнашкан урынга кадәр күчерүне дә кертеп): 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) күмү өчен кирәкле башка әйберләрне: япма-80 х 200 үлчәмле 1 данә; мендәр – 40 х 40 см зурлыктагы 1 данә, аяк киеме; 3) җирләү ритуаль теркәү билгесен. 2. Табут тышлыгында, күмү өчен кирәкле башка әйберләрдә, үлгәннәрне киендерү өчен кирәкле киемнәрдә күренеп торган кимчелекләр (тишекләр, ертыклар, киселеш) булмаска тиеш.
3	Үлгән кешенең гәүдәсен (җәсәдләрен) зиратка (крематорийга)	1. Үлгән кеше белән табутны алып чыгу һәм аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда,

	итү	катафалка-чаналарда башкарыла. (ел фасылына карап). 2. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына итү махсус транспорт чарасы белән башкарыла. Азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрен куллану рөхсәт ителә. Үлгән кеше белән табутны транспортировкалаганда машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаулардан акланырга тиеш. Транспортлау вакытында табутка зыян килмәскә тиеш. 3. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла. 4. Үлгән кеше белән табутны ташыганнан соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәҗбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекцияләү чаралары белән җыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш
4	Җирләү (кремация һәм аннан соң көл салынган урна бирү)	1. Җирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны (көл салынган урна) күмү өчен каберлек булуы тәэмин ителергә тиеш. 2. Җирләү өчен каберне казу кулдан яки механик ысул белән башкарыла. Табутны күмгәндә кабер озынлыгы – 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 2 метр, җир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара-1 метр. Урнаны җиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, җир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш. 3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми. 4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми. 5. Җирләү (көл салынган урнаны күмү) буенча хезмәтләр комплексы күрсәтү:

		1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә); 2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык ясап каберне күмү; 4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңгысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондый мәгълүмат булганда), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую. 6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик җиргә генә башкарыла. 7. Җирләгәндә түбәндәгеләр тәэмин ителә: 1) күрше җирләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләрнең (киртәләрнең, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы

Татарстан Республикасы
Чирмешән муниципаль районы
Бәркәтә авыл җирлеге Башкарма
комитетының 2026 елның
11 февралендәге 4 номерлы
карары белән расланган
Нигезләмәгә кушымта

Үлгән кешенең тормыш иптәше, якын туганнары, бүтән туганнары йә законлы вәкиле булмаганда яисә алар тарафыннан җирләү мөмкин булмаганда, шулай ук җирләүне башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда һәм шәхесе билгеләнмәгән вафат булганнарны җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№ п/п	Җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәт исеме	Җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Тәнне кәфенләү	Үлгән кешенең киеме махсус кием һәм аяк киеменнән тора
3	Каберне һәм күмү өчен кирәкле башка әйберләрне бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы бирү һәм аның белән илтеп җиткерү (төяү-бушату эшләрен һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба-үлгән кешенең) гәүдәсе (җәсәде) урнашкан урынга кадәр күчерүне дә кертеп): 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) күмү өчен кирәкле башка әйберләрне: япма-80 х 200 үлчәмле 1 данә; мендәр – 40 х 40 см зурлыктагы 1 данә, аяк киеме; 3) җирләү ритуаль теркәү билгесен. 2. Табут тышлыгында, күмү өчен кирәкле башка әйберләрдә, үлгәннәрне киендерү өчен кирәкле киемнәрдә күренеп торган кимчелекләр (тишекләр,

		ертыклар, киселеш) булмаска тиеш.
4	Үлгән кешенең гәүдәсен (җәсәден) зиратка (крематорийга) итү	1. Үлгән кеше белән табутны алып чыгу һәм аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда башкарыла. (ел фасылына карап). 2. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына итү махсус транспорт чарасы белән башкарыла. Азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрен куллану рөхсәт ителә. Үлгән кеше белән табутны транспортировкалаганда машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаулардан акланырга тиеш. Транспортлау вакытында табутка зыян килмәскә тиеш. 3. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла. 4. Үлгән кеше белән табутны ташыганнан соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәҗбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекцияләү чаралары белән җыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш
5	Җирләү (кремация һәм аннан соң көл салынган урна бирү)	1. Җирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны (көл салынган урна) күмү өчен каберлек булуы тәэмин ителергә тиеш. 2. Җирләү өчен каберне казу кулдан яки механик ысул белән башкарыла. Табутны күмгәндә кабер озынлыгы – 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 2 метр, җир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара-1 метр. Урнаны җиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, җир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш. 3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми. 4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән

		срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми. 5. Җирләү (көл салынган урнаны күмү) буенча хезмәтләр комплексы күрсәтү: 1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә); 2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык ясап каберне күмү; 4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңгысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондый мәгълүмат булганда), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую. 6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик җиргә генә башкарыла. 7. Җирләгәндә түбәндәгеләр тәэмин ителә: 1) күрше җирләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләрнең (киртәләрнең, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы